

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Ústí nad Orlicí rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Pavly Kučerové, Ph.D. a přísedících Josefa Augustiňáka a Mgr. Václava Nepokoje ve věci

žalobce: **Stanislav Fanta**, narozený dne 21. 8. 1987
bytem Dražkovická 882, 274 01 Slaný

zastoupený: Mgr. Gustav Valenz, Božkovská 397/15, 326 00 Plzeň

proti

žalovanému: **LokoTrain s.r.o.**, IČO 28903811
sídlem Školní 353, 560 02 Česká Třebová

zastoupený: Mgr. Marek Pospíšil, Hýlov 44, 742 83 Klimkovice

o zaplacení 782 573 Kč s příslušenstvím mezitímním rozsudkem

takto:

Právní základ žalobou uplatněného nároku je opodstatněný s tím, že o jeho výši a náhradě nákladů řízení bude rozhodnuto v konečném rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se svou žalobou domáhá zaplacení 782 573 Kč s tím, že od 1.2.2012 do 31.5.2017 byl zaměstnán u žalovaného jako strojvedoucí. Jako místo výkonu práce byla v pracovní smlouvě sjednána obec Slaný, výše mzdy byla podle mzdového výměru od 1.2.2012 24 500 Kč měsíčně, od 1.1.2014 29 600 Kč měsíčně, od 1.7.2015 30 488 Kč měsíčně od 1.1.2016 33 500 Kč měsíčně, dále měl žalobce nárok na pohyblivou část mzdy. Během trvání pracovního poměru nebyly žalobci propláceny režijní jízdy, které definuje pro zaměstnance v dopravě nařízení vlády č.

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Sedláčková

589/2006 Sb. jako cestu ze sjednaného místa výkonu práce na jiné místo výkonu práce a stejně tak jako cestu z ukončení směny, popř. přemístění z jednoho místa na jiné během výkonu práce. Tyto režijní jízdy jsou součástí směny. Žalobce vzhledem k dobrým vztahům zpočátku neproplácení režijních jízd toleroval, po změně vedení žalovaného došlo ke zhoršení vztahů a žalobce nakonec ukončil pracovní poměr výpovědí. Žalobce se nyní domáhá proplacení režijních jízd za tři roky zpětně vzhledem k běhu tříleté promlčecí lhůty. Žalobce podrobně uvedl, kdy měly jednotlivé režijní jízdy proběhnout, kolik času na nich strávil a kolik mu za ně mělo být poskytnuto na mzdě. Pokud žalovaný namítá, že si evidenci vedl sám žalobce a že neodpovídá skutečnosti, tak evidence pracovní doby je povinností zaměstnavatele a pokud tento sám vytvořil situaci, ve které si eviduje pracovní dobu zaměstnanec, nemůže se dovolávat její nepřesnosti. Pokud měl žalobce nastupovat v určitý čas na lokomotivu, nemohl vždy použít nejbližší spoj, protože v případě zpoždění by nastoupil pozdě. Žalobce požaduje režijní jízdu i za cestu na školení, neboť účast na školení je povinná a je výkonem práce. Někdy jel žalobce na výkon práce a dozvěděl se o tom, že odpadl až na místě, je tedy třeba i za tyto cesty přiznat režijní jízdu.

2. Žalovaný se žalobou nesouhlasil a uvedl, že všechny mzdové nároky žalobce byly uspokojeny řádně a včas. Žalobcem tvrzená doba dopravy není režijní jízdou. Jediné důkazy, které žalobce předložil, jsou provozní záznamy, které však žalobce vyhotovoval sám. Výkon práce u žalovaného probíhá tak, že jednotliví strojvedoucí jsou posíláni na stanovená místa, odkud začíná výkon jejich práce. Na každý měsíc dostávají prázdný provozní záznam a iPad, do záznamu doplňují jednotlivé položky a po skončení měsíce to dispečer kontroluje, zda odpovídá doba přímého výkonu práce – řízení lokomotivy, neboť to je fakturováno zákazníkům. Tzv. režijní jízdy dispečer nekontroluje, neboť zaměstnavatel je za režijní jízdy nepovažuje. Žalovaný je pouze regionálním dopravcem a nemůže zajistit začátek výkonu práce z nějakého konkrétního depa, je nucen stejně jako jiní malí dopravci, posílat své zaměstnance na vzdálenější místa, z nichž pak začíná samotný výkon práce. Tito zaměstnanci jsou vysíláni na pracovní cestu dle ust. § 42 zákoníku práce s tím, že jejich pracovní cesta počíná v místě, kde nastupují na lokomotivu. Zaměstnavatel může podle ust. § 153 zákoníku práce určovat dobu a místo nástupu na pracovní cestu a toto místo zaměstnavatel určoval vždy v místě prvního nástupu na lokomotivu. Odkud a kdy se zaměstnanec do tohoto místa dopraví, bylo zcela na něm. Tento postup byl vyvážen výší mzdy, kromě toho byly zaměstnancům hrazeny náklady na dopravu do těchto míst a byly jim hrazeny i další výdaje dle ust. § 152 písm. b) zákoníku práce, tedy výdaje vzniklé zaměstnanci nikoliv na pracovní cestě, ale na cestě mimo jeho pravidelné pracoviště. S tímto postupem byli všichni zaměstnanci srozuměni a jednalo se o dlouhodobou a spravedlivou praxi. Žalovaný poukázal na rozdílnou úpravu režijních jízd v českém právním řádu a okolních státech. Režijní jízdy jsou upraveny pouze v předpisech České a Slovenské republiky, Směrnice Rady 2005/47/ES režijní jízdy nezná. To pak vytváří neakceptovatelnou výhodu pro dopravce z jiných států. Úprava obsažená v nařízení vlády vznikla v jiných historických souvislostech, nepočítala s volným trhem železniční dopravy. Česká právní úprava ve svém důsledku vytlačila regionální dopravce, kteří nemají stejné možnosti jako celostátní dopravci, kteří mohou nařizovat jízdy z konkrétních míst, kde mají depa. Žalovaným praktikovaný způsob organizace práce a pracovních cest je z těchto aspektů spravedlivý a jediný možný. Oproti velkým dopravcům nabízí žalovaný vyšší mzdu, a to v průměru o 13,5%. Činnost žalovaného je dlouhodobě ztrátová ve výši 1% z výnosů a mzdové náklady se na těchto výnosech podílely 79%, 9% výnosů činí cestovní náklady strojvedoucích. Pokud by žalovaný navýšil mzdové náklady tak, jak je to požadováno (tedy o 25%) vedlo by to k navýšení ztráty na nejméně 21% výnosů. Vzhledem k organizaci práce dochází k odpadnutí 3,1% výkonů, které jsou však strojvedoucím placeny tak, jako kdyby k nim došlo, což je další benefit pro zaměstnance žalovaného. Zaměstnanci o těchto podmínkách věděli, souhlasili s nimi a vyhovují jim. Žalovaný se na celkovém objemu železniční nákladní dopravy podílí 0,0032%, prvních deset dopravců pak drží 95,48% tohoto objemu. Celkem je 58 dopravců, z toho posledních 48 se dělí o necelých 5% objemu a podle žalovaného tuto dopravci praktikují podobný způsob organizace práce. Pokud by byl takový způsob shledán nemožným,

ohrozilo by to zaměstnání několika set strojvedoucích. Žalovaný také namítl, že tak, jak žalobce vykazuje režijní jízdy, tyto proběhnout nemohly, neboť podle jízdních řádů strávil cestou do místa výkonu práce žalobce kratší dobu. Jindy je vykazována režijní jízda k výkonu práce, který odpadl, nebo jízda na školení, což však není výkon práce. Také žalovaný velmi podrobně uvedl, které požadované režijní jízdy nemohly proběhnout tak, jak tvrdí a prokazuje žalobce.

3. Soud ve věci rozhodl mezitímním rozsudkem dle ust. § 152 odst.2 o.s.ř., neboť je třeba primárně postavit najisto, zda má žalobce právo na proplácení režijních jízd a zda je výkon těchto jízd prokázán. Za období tří let proběhlo množství jízd a bude nutné ke každé jednotlivé jízdě spočítat dobu jejího trvání a případné právo na mzdu, což bude časově i ekonomicky náročné a bude pravděpodobně zapotřebí znaleckého posudku z oboru dopravní logistiky a mzdového účetnictví. Bylo by tedy procesně ne hospodárné, aby bylo prováděno složité znalecké dokazování, pokud by nárok žalobce nebyl shledán jako oprávněný.
4. Soud při rozhodování posoudil pouze tvrzení a důkazy, vztahující se k základu nároku žalobce. Dne 1.2.2012 uzavřeli účastníci pracovní smlouvu, podle které měl žalobce vykonávat práci strojvedoucího s místem výkonu práce ve Slaném. Žalobce ve smlouvě souhlasil s tím, že může být vyslán na pracovní cesty (zjištěno z pracovní smlouvy). Žalobce konal pro žalovaného práci strojvedoucího v období srpen 2014 – květen 2017, a to tím způsobem, že podle pokynů dispečera nebo programu nastoupil vždy na jízdu v určeném místě a vykonal jako strojvedoucí jízdu s drážním vozidlem zákazníka žalovaného do určeného místa (zjištěno z provozních záznamů a shodných tvrzení účastníků). Žalobce se také účastnil povinných školení v České Třebové (zjištěno z provozních záznamů). Pracovní dobu vykazoval žalobce elektronicky v provozních záznamech, které sám vyplňoval tím způsobem, že uvedl, kdy započal s přesunem do místa, kde měla jízda – výkon práce, začít, evidoval dobu výkonu práce a poté přesun zpět do místa bydliště a stejným způsobem evidoval i cesty na školení do České Třebové (zjištěno z provozních záznamů). Tento způsob vykazování byl u žalovaného obvyklý (zjištěno ze shodných tvrzení účastníků). Za cesty do místa počátku výkonu práce a cesty z místa ukončení výkonu práce zpět do bydliště nebyla žalobci proplácena mzda ani náhrada mzdy (zjištěno ze shodného tvrzení účastníků).
5. Podle výpočtu žalovaného je mzda po dvou letech práce u žalovaného 32 000 Kč, zatímco u ČD a.s. je to 28 250 Kč a u ČD Cargo 28 240 Kč (zjištěno z výpočtu žalovaného). Strojvedoucí jsou v kolektivní smlouvě ČD Cargo a.s. zařazeni ve stupnici 4, kde se mzda pohybuje v rozmezí 12 800 Kč až 38 510 Kč měsíčně a mzda u ČD a.s. se pohybuje v rozmezí 10 620 Kč až 37 840 Kč. Režijní jízdy jsou u těchto dopravců definovány stejně jako v nařízení vlády a týkají se mimo jiné i strojvedoucích (zjištěno z kolektivních smluv).
6. Žalovaný byl za rok 2017 ve ztrátě 1%, náklady na mzdy činily 79% (zjištěno z grafu ziskovosti). Odpadlé výkony za rok 2017 činily v jednotlivých měsících 1,73% až 5,01% (zjištěno z výpočtu žalovaného). Žalovaný se podílí na výkonech železniční nákladní dopravy 0,0032% a je na 38. místě ze všech dopravců. Prvních 10 dopravců ovládá 95,48% trhu (zjištěno z tabulky dodané žalovaným).
7. Jiná bývalá zaměstnankyně žalovaného ve vyjádření na síti Facebook uvedla, že v nynějším zaměstnání má nižší plat a méně odpočinku mezi směnami (zjištěno z vyjádření uživatele Andrea Esová).
8. Podle ust. § 42 odst.1 zákoníku práce se pracovní cestou rozumí časově omezené vyslání zaměstnance zaměstnavatelem k výkonu práce mimo sjednané místo výkonu práce. Zaměstnavatel může vyslat zaměstnance na dobu nezbytné potřeby na pracovní cestu jen na základě dohody s ním. Zaměstnanec na pracovní cestě koná práci podle pokynů vedoucího zaměstnance, který ho na pracovní cestu vyslal.

9. Podle ust. § 153 odst.1 zákoníku práce podmínky, které mohou ovlivnit poskytování a výši cestovních náhrad, zejména dobu a místo nástupu a ukončení cesty, místo plnění pracovních úkolů, způsob dopravy a ubytování, určí předem písemně zaměstnavatel; přitom přihlíží k oprávněným zájmům zaměstnance.
10. Podle ust. § 230 odst.3 zákoníku práce se účast na školení nebo jiných formách přípravy anebo studiu za účelem prohloubení kvalifikace považuje za výkon práce, za který přísluší zaměstnanci mzda nebo plat.
11. Podle ust. § 13 odst.2 nařízení vlády č. 589/2006 Sb. se režijní jízda zaměstnance drážní dopravy na dráze celostátní, regionální a vlečce započítává do pracovní doby.
12. Podle ust. § 3 písm. e) tohoto nařízení vlády je režijní jízdou doba potřebná pro přemístění zaměstnance ze sjednaného místa výkonu práce do jiného místa výkonu práce před jeho začátkem nebo doba potřebná pro přemístění z místa výkonu práce do jiného místa výkonu práce v jeho průběhu nebo doba potřebná k přemístění z místa výkonu práce do sjednaného místa výkonu práce po skončení pracovního výkonu.
13. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26.7.2018, č.j. 4 Ads 138/2018 – 80 pokud zaměstnavatel svým zaměstnancům, řidičům městské hromadné dopravy, nezahrnuje do pracovní doby dobu čekání mezi spoji, dopouští správního deliktu dle § 28 odst. 1 písm. l) zákona o inspekci práce. Spáchání správního deliktu podle § 28 odst. 1 písm. l) zákona o inspekci práce lze shledat i v případě, kdy jsou zjištěny nedostatky ve způsobu vedení evidence pracovní doby. Zaměstnavatel má povinnost vést evidenci pracovní doby takovým způsobem, aby z ní bylo zřejmé, zda k výkonu práce došlo a v jakém rozsahu. Otázka naplnění této povinnosti přitom závisí na konkrétních skutkových okolnostech posuzovaného případu s ohledem na podmínky pracovního poměru, způsob vedení evidence apod.
14. Soud se zabýval tím, zda má žalobce právo na zaplacení mzdy za dobu, po kterou se dopravoval na místo, odkud začínal jízdu jako strojvedoucí a za dobu, kdy se dopravoval po výkonu takové jízdy zpět do Slaného. Dále se soud zabýval tím, zda má žalobce právo na zaplacení mzdy za dobu, po kterou se dopravoval ze Slaného do České Třebové na školení a zpět. Nařízení vlády jasně definuje, co je pro zaměstnance režijní jízdou – tou je doba strávená přemístěním ze sjednaného místa výkonu práce do jiného místa výkonu práce a zpět. Pokud tedy je v pracovní smlouvě sjednáno místo výkonu práce Slaný, pak jakýkoliv skutečný výkon práce začínající a končící jinde než ve Slaném, zakládá právo žalobce na započítání doby přemístění do pracovní doby, jakožto režijní jízdy. Žalovaný nespороval skutečnost, že žalobce se do nástupních míst jednotlivých jízd dopravoval, spороval pouze právní posouzení této doby jako režijní jízdy s tím, že doba, po kterou byl žalobce takto na cestě, se do pracovní doby nezapočítává, neboť výkon práce a pracovní cesta začíná až samotným nástupem na lokomotivu. Takový výklad však soud nesdílí. Zaměstnanci v dopravě jsou specifickou skupinou, jejich pracovní doba vykazuje mnoho odlišností, a proto je upravena nařízením vlády právě z toho důvodu, aby nevznikaly pochybnosti o tom, co se do pracovní doby započítává. Cesta k nástupu na výkon práce a zpět je pro zaměstnance v dopravě zcela běžná a jako taková je také upravena v nařízení vlády. Toto jednoznačné ustanovení není možné vyloučit výkladem nebo zavedenou praxí, popř. konkludentním souhlasem zaměstnanců. Sjednaným místem výkonu práce žalobce bylo město Slaný, nikoliv jakékoliv jiné místo, které zrovna zaměstnavatel určil jako místo nástupu na směnu. Zaměstnavatel sice určuje podmínky pracovní cesty, nemůže však u zaměstnance v dopravě určit, že pracovní cesta započne v jiném místě, nežli je místo sjednaného výkonu práce – pak by úprava institutu režijních jízd ve speciálním právním předpise zcela postrádala smysl. Jakákoliv pracovní cesta a tedy i režijní jízda začínala a končila ve Slaném a tak měla být také započítána do pracovní doby a zaplacená. Pokud se tak nestalo, má žalobce právo na doplacení mzdy za dobu strávenou režijními jízdami a základ jeho nároku je tak oprávněný.

15. Žalovaný poukazoval na způsob organizace svého podnikání a na to, že jiným způsobem jako malý dopravce podnikat nemůže. I kdyby to byla pravda, nemůže ani tato skutečnost odůvodnit nerespektování nařízení vlády o pracovní době zaměstnanců v dopravě. Toto nařízení kontinuálně navazuje na dlouhodobou praxi režijních jízd, jejich existence a proplácení je součástí jakéhokoli podnikání v České republice v dopravě, a pokud chce nějaký subjekt začít tímto způsobem podnikat, musí to respektovat a nařízení vlády se přizpůsobit. Jestliže to nečiní, získává tím sice konkurenční výhodu pro sebe oproti velkým dopravcům, kteří nařízení dodržují, toto jeho jednání je však v rozporu s právem. Takový postup nemůže být soudem aprobován s odůvodněním, že žalovaný by jinak nevydělával. Žalovaný má možnost nastavit mzdu svých zaměstnanců tak, aby nebyl ve ztrátě a jestliže ji nastaví na vyšší úroveň, než velcí dopravci (čímž je na první pohled atraktivnější pro zaměstnance), nemůže to kompenzovat nedodržováním nařízení vlády, které subjektivně vnímá jako nespravedlivé. Toto nařízení vlády není v rozporu se zákoníkem práce ani s jiným právním předpisem a žalovaný ani netvrdí, že by bylo v rozporu s unijním právem, namítá pouze, že unijní právo pojem režijní jízdy nezná. Soud nezkoumal do podrobností unijní právo, ale samotné neuvedení pojmu režijní jízda v jedné směrnici neznamená, že neexistují jiné obdobné instituty, které se obsahově mohou s režijní jízdou překrývat. I kdyby však neexistovaly, pro posouzení této konkrétní věci je to nerozhodné. Možná nerovnováha v postavení národních a cizozemských dopravců opět nemůže odůvodnit nedodržování závazných právních předpisů. Kromě toho nařízení vlády dodržují velcí národní dopravci, kteří jsou tím znevýhodněni stejně jako žalovaný a v rámci České republiky jsou tak jejich pozice shodné a je to naopak žalovaný, který neproplácením režijních jízd získává lepší postavení na trhu. Na této skutečnosti nemění nic ani to, že zaměstnanci o takovém způsobu odměňování vědí a akceptují jej, nebo jej vnímají jako lepší, než u jiných dopravců. Výslovná dohoda o tom, že nařízení vlády nebude v pracovním poměru aplikováno ani tvrzena nebyla.
16. Žalovaný dále rozporuje délku jednotlivých režijních jízd, namítá jejich nepřesnou evidenci, popř. skutečnost, že režijní jízda musela podle jízdního řádu trvat kratší dobu, než je vykazována. Zde soud odkazuje na výše uvedený judikát Nejvyššího správního soudu. Ten se sice týká správního deliktu, je však použitelný i z hlediska pracovního práva. Jak již namítal i žalobce, povinnost vést evidenci pracovní doby má zaměstnavatel, nikoliv zaměstnanec. Jestliže zaměstnavatel přenesl tuto svou povinnost na zaměstnance, nemůže z toho pro sebe vyvozovat procesní výhodu a přenést tak důkazní břemeno na zaměstnance. Zaměstnanec – žalobce, prokázal, že režijní jízdy trvaly po dobu, kterou ve svých výkazech uvedl, neboť tak byly dle zvyklostí u žalovaného evidovány. Pokud žalovaný tvrdí, že tomu tak není, musí toto své tvrzení prokázat. Dokazování, které je navrženo (srovnání s jízdními řády), je však časově i obsahově velmi náročné, neboť se bude dotýkat stovek jízd. S ohledem na skutečnost, že je třeba nejprve postavit najisto oprávněnost základu nároku žalobce, vydal soud tento mezitímní rozsudek s tím, že pokud tento nabyde právní moci, bude dále pokračováno v dokazování a zjišťování přesné výše nároku žalobce (včetně stanovení výše mzdy a případných příplatků).
17. Dalším sporným bodem je proplácení doby, potřebné k dopravě na školení do České Třebové a zpět do Slaného. Účast na školení byla pro žalobce povinná, školení bylo výkonem práce a cesta do místa výkonu práce ze sjednaného místa výkonu práce tedy byla režijní jízdou a jako taková byla součástí pracovní doby a měla být žalovaným proplacena. I v této části je tedy základ nároku žalobce oprávněný.
18. K některým režijním jízdám pak žalovaný namítal, že výkon práce před započítáním odpadl a žalobce tedy v tyto dny žádnou práci nevykonával. Žalobce namítal, že se o odpadnutí výkonu práce dozvěděl až během režijní jízdy, popřípadě až na místě původně plánovaného výkonu práce. I v tomto případě bude nutné další dokazování v tom směru, že žalovaný musí prokázat, že žalobce informoval o odpadnutí výkonu práce před započítáním režijní jízdy – jinak soud bude postupovat podle provozních záznamů, kde byla vedena evidence pracovní doby (viz odstavec 16

odůvodnění). Poučení o tomto nutném doplnění dokazování soud provede až za situace, že mezitímní rozsudek nabyde právní moci.

19. Ze všech výše uvedených důvodů soud rozhodl o tom, že základ nároku žalobce je oprávněný. O výši nároku pak bude dále prováděno dokazování a bude o ní rozhodnuto v konečném rozsudku, stejně jako o nákladech řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice prostřednictvím zdejšího soudu.

Nebude-li povinnost stanovená tímto rozhodnutím plněna řádně a včas, lze se jejího plnění domoci soudním výkonem rozhodnutí.

Ústí nad Orlicí 20. června 2019

JUDr. Pavla Kučerová, Ph.D. v.r.
samosoudkyně